

KOMPOSTOWANIE BIOODPADÓW W KOMPOSTOWNIKU PRZYDOMOWYM

Ponad połowę domowych odpadków stanowią odpady organiczne. Zamiast wyrzucać je do pojemników na odpady zmieszane możemy wykorzystać je jako kompost w swoich ogródkach oraz na działkach. Kompost możemy produkować samodzielnie. Z jednej strony mamy więc pewność pielęgnacji naszych roślin, z drugiej pozytywnego działania na rzecz środowiska. Kompost stosowany w ogrodzie wzbogaca glebę w próchnicę, która sprawia, że ta staje się przewiewna i pulchna. Jest nie tylko bogatym źródłem materii organicznej, ale też najtańszym i naturalnym materiałem do użyźniania gleby.

Co to są odpady biodegradowalne (organiczne)?

Odpady biodegradowalne to głównie odpady, które powstają z pielęgnacji terenów zielonych (np. ścięte trawy, liście, ścięte gałęzie, itp.) oraz tzw. odpady kuchenne (resztki żywności, resztki z przygotowania żywności, odpady po owocach i warzywach, itp.). Doskonałym sposobem powtórnego zagospodarowania odpadów biodegradowalnych jest ich kompostowanie. Wynikiem tego procesu będzie kompost, który może zostać wykorzystany w ogródku przydomowym, na działce uprawnej lub nawet przy pielęgnacji terenów zielonych. Przygotowanie wartościowego kompostu wymaga jednak odrobiny chęci i spełnienia odpowiednich warunków.

Co to jest kompostowanie?

Kompostowanie jest naturalną metodą unieszkodliwiania i zagospodarowania odpadów pochodzenia organicznego. Przez kompostowanie bioodpadów stanowiących odpady komunalne w kompostownikach przydomowych rozumie się przetwarzanie odpadów organicznych przy wykorzystaniu drobnoustrojów na naturalnej zasadzie zamkniętego obiegu materii w środowisku, przy zachowaniu odpowiedniego stopnia wilgotności i dostępu powietrza oraz przy obecności mikroorganizmów, grzybów i niektórych bezkręgowców. W efekcie powstaje stabilna substancja próchnicza, która może być stosowana jako nawóz organiczny.

Technologie kompostowania.

Kompostownik można kupić albo zrobić samemu. Gotowy kompostownik ogrodowy można kupić w sklepie lub markecie ogrodniczym. Sprawdza się zwłaszcza w małych ogródkach, gdzie nie powstaje dużo odpadów biodegradowalnych. Drewniany kompostownik o budowie ażurowej można wykonać samodzielnie z desek lub zaimpregnowanych belek, ułożonych tak aby zapewnić dostęp powietrza do warstw kompostu. Kompostowanie w przyzmy to najprostszy sposób kompostowania, polega na układaniu warstwami materiałów biodegradowalnych.

Kompostownik zaleca się zakładać od wiosny do jesieni, przy dodatnich temperaturach. Miejsce przeznaczone na kompostownik powinno być osłonięte od wiatru i zacienione. Powinno być ono nieco wzniesione, aby woda opadowa nie zalewała powstającego kompostu. Pryzmy czy ograniczony ściankami kompostownik powinno się ustawiać bezpośrednio na ziemi, a nie na np. betonowych płytach. Świetnym rozwiązaniem jest ułożenie kompostownika w bezpośrednim sąsiedztwie bzu. Krzew ten jest naturalną barierą dla zapachów powstających podczas procesu rozkładu substancji organicznych.

Niezależnie od tego, czy zdecydujemy się na składowanie odpadów w formie przyzmy czy też w kompostowniku najważniejsze jest zastosowanie odpowiednich warstw. Budowę kompostownika w przyzmy rozpoczynamy od ułożenia warstwy połamanych gałęzi (1-5 cm grubości), zaczynając od najgrubszych. Dzięki temu uzyskamy tzw. warstwę drenażową. Jest to także swoisty system wentylacyjny, bez którego powstawanie kompostu jest niemożliwe. Po ułożeniu gałęzi należy wysypać warstwę materiału, który będzie pochłaniać wodę wymywającą z górnych warstw substancje mineralne. Można zastosować do tego ziemię ogrodową, torf, słomę lub stary, częściowo rozłożony już kompost. Powyżej będziemy układać odpady biodegradowalne, przekładane ziemią ogrodową, drobno rozkruszoną gliną lub iłem. Dobrze jest też dodawać na początek nieco gotowego kompostu. Gdy przyzma osiągnie wysokość ok. 120 cm (jednak nie więcej niż 1,5-2m), należy ją okryć ziemią lub słomą. Pryzmy należy regularnie podlewać wodą lub, jak niektórzy, gnojówką roślinną z pokrzywy, rumianku i krwawnika. Istotne jest także przerzucanie kompostu – dzięki temu proces rozkładu materii przyspiesza. Na zimę przyzmy trzeba okryć materiałem izolacyjnym, aby umożliwić dalszy rozkład materiału.

Dojrzewanie kompostu trwa zwykle około 18 miesięcy (w kompostownikach z tworzyw sztucznych proces ten można skrócić nawet do 2 miesięcy). Jeśli chcemy przyspieszyć proces rozkładu, przesypujemy warstwy żyzną ziemią. Całość możemy przykryć workiem jutowym, co zapewni ciepło i odpowiednią wilgotność. W czasie suszy podlewając rośliny nie zapominamy też o kompostowniku. Uważajmy jednak z ilością wody, gdyż przelany kompostownik może zacząć gnić. Gdy tylko pocujemy nieprzyjemny zapach, należy przełożyć kompostownik warstwami chłonącymi wilgoć, np. kulkami papieru czy wyłoczkami po jajach. Co kilka miesięcy należy przemieszać kompost, aby zapewnić odpowiednie napowietrzenie. W ten sposób, już po około pięciu lub sześciu miesiącach możemy uzyskać produkt gotowy do wykorzystania w naszych uprawach.

To, jak szybki i efektywny będzie proces kompostowania ma wpływ wiele różnych czynników takich jak np. tlen. Bez niego resztki organiczne zgniją, a pożyteczne bakterie tlenowe i dżdżownice nie będą miały warunków zapewniających im przeżycie. Istotne jest więc, aby kompostownik miał otwory, a samą przyzmy odpadów należy co jakiś czas poruszyć.

Dla procesu kompostowania istotna jest także optymalna wilgotność wynosząca od 40 do 60%. Gdy przyzma kompostowa jest zbyt sucha, procesy rozkładu ustają, gdy jest zbyt mokra, rozpoczyna się gnienie. Chcąc prawidłowo przeprowadzić proces kompostowania, warto zwrócić także uwagę na stosunek węgla do azotu w materiale poddanym przetworzeniu. Jeżeli zachowamy proporcje mniej więcej 25:1 – 30:1 (węgiel do azotu), kompostowanie przebiegnie szybciej, a otrzymany kompost będzie lepszej

jakości. Produktami organicznymi zawierającymi węgiel są np. słoma, trociny, liście drzew, rozdrobnione gałęzie czy kora drzew. Azot można dostarczyć natomiast za pomocą odpadów z owoców i warzyw, pozostałości po koszeniu trawy, pokrzyw czy obornika. Sygnałem, kiedy dodać do kompostownika składniki bogate w azot, jest wolniejszy niż dotychczas rozkład kompostowanych odpadów. Objawem świadczącym o konieczności wzbogacenia mieszanki kompostowanej o składniki bogate w węgiel jest natomiast nieprzyjemny zapach amoniaku wydobywający się z kompostownika.

Dojrzały kompost poznajemy po ciemnobrunatnej barwie i jednolitej strukturze (bez fragmentów roślin) oraz miłym zapachu świeżej ziemi. Stosowanie kompostu nie grozi przenawożeniem ani zatruciem środowiska, jak to może mieć miejsce w przypadku nawozów sztucznych czy obornika. Dzięki stosowaniu kompostu uboga w składniki odżywcze i mineralne gleba staje się żyzna, bogata w humus i urodzajna, a my możemy cieszyć się jej plonami.

UWAGA

Kompostowania bioodpadów stanowiących odpady komunalne nie prowadzi się w dołach, nieczynnych zbiornikach bezodpływowych lub zbiornikach betonowych ograniczających dostęp powietrza.

Co wrzucamy do kompostownika?

Kompostujemy substancje organiczne, które nie zawierają składników toksycznych, a przede wszystkim większość odpadów

kuchennych i ogrodowych, takich jak: resztki owoców i warzyw, resztki roślinne, rozgniecione skorupki z jaj, fusy z kawy i herbaty, wysuszone i wolne od pleśni pieczywo, gałązki żywoptłotów, ziemię z doniczek i skrzynek, przekwitnięte kwiaty, liście, skoszoną trawę, nadziemne części chwastów, niezadrukowany papier (papier śniadaniowy, chusteczki, serwetki, tektura itp.), a także słomę i siano, popiół drzewny (wprowadza potas), torf, gnojówka, obornik koński, krowi czy kurzy, kora drzew, trociny, drobne lub rozdrobnione gałęzie, darń, osady denne z sadzawki.

Nie wrzucamy do kompostownika mięsnych odpadów

kuchennych i kości, tłuszczu, nabiału, nasion i pestek roślin, zainfekowanych chorobami grzybowymi, bakteryjnymi i wirusowymi owoców, warzyw ani roślin ogrodowych, gruzu czy śmieci z odkurzacza, związków wapnia (przyspiesza to wprawdzie rozkład substancji organicznych, lecz jednocześnie usuwa azot i blokuje rozpuszczalne w wodzie fosforany), materiału niedostatecznie rozdrobnionego, materiałów skażonych metalami ciężkimi, pozyskiwanych np. z okolic dróg o dużym nasileniu ruchu, materiałów wcześniej konserwowanych chemicznie np. skórki pomarańczy, bananów i innych cytrusów.

Gdzie usytuować kompostownik?

Odległości, które należy zachować przy wyborze miejsca na kompostownik określa rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz. U. z 2019 r., poz. 1065). Odległości kompostowników o pojemności powyżej 10 m³ do 50 m³ powinny wynosić co najmniej:

- 1) od okien i drzwi zewnętrznych do pomieszczeń przeznaczonych na pobyt ludzi oraz do magazynów produktów spożywczych –30 m;
- 2) od granicy działki sąsiedniej –7,5 m;
- 3) od linii rozgraniczającej drogi (ulicy) lub ciągu pieszego –10 m.

Odległości kompostowników o pojemności powyżej 50 m³ od budynków przeznaczonych na pobyt ludzi należy przyjmować zgodnie ze wskazaniem ekspertyzy technicznej, przyjętej przez państwowego wojewódzkiego inspektora sanitarnego.

Odległość studni dostarczającej wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi, niewymagającej, zgodnie z przepisami dotyczącymi ochrony ujęć i źródeł wodnych, ustanowienia strefy ochronnej, powinna wynosić –licząc od osi studni –co najmniej: do kompostu oraz podobnych szczelnych urządzeń –15m.

Zwolnienie w części z opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi dla kompostujących.

Właściciele nieruchomości zabudowanych budynkami jednorodzinnymi kompostujący bioodpady stanowiące odpady komunalne w kompostowniku przydomowym, mogą liczyć na zwolnienie w części z opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi. Warunkiem częściowego zwolnienia z opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi jest złożenie przez właściciela nieruchomości pierwszej lub nowej deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, zawierającej oświadczenie, że bioodpady stanowiące odpady komunalne będą zbierane w sposób selektywny i kompostowane z wykorzystaniem własnego kompostownika.

W przypadku stwierdzenia, że właściciel nieruchomości nie posiada kompostownika przydomowego lub nie kompostuje w nim bioodpadów lub uniemożliwia upoważnionemu pracownikowi Urzędu dokonania oględzin nieruchomości, w celu weryfikacji zgodności podanych informacji ze stanem faktycznym, w drodze decyzji traci prawo do zwolnienia od pierwszego dnia miesiąca, w którym stwierdzono wystąpienie co najmniej jednej z przesłanek, o której mowa w zdaniu pierwszym. Ponowne skorzystanie ze zwolnienia może nastąpić nie wcześniej niż po upływie 6 miesięcy od dnia, w którym decyzja o utracie prawa do tego zwolnienia stała się ostateczna, i wymaga złożenia nowej deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi.